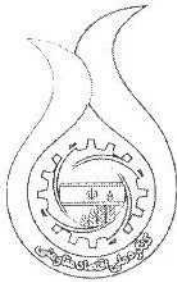

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الگوی اقتصاد مقاومتی جمهوری اسلامی ایران در برابر تحریم‌های استکبار جهانی

دکتر اله‌مراد سیف^۱

با مشارکت دانش‌آموختگان مدیریت راهبردی نظامی دانشگاه عالی دفاع ملی

فربرز قادرپناه

علیرضا شیخ

محمدرسول بهدادفر

مجید یوسفی

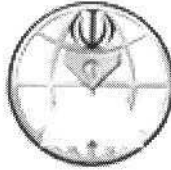
فرشاد علی‌یاری

روزبه کمالی

سید موسوی‌نژاد مقدم

دانشگاه عالی دفاع ملی

تهران - ۱۳۹۳

انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی

عنوان و نام پدید آور	:	الگوی اقتصاد مقاومتی جمهوری اسلامی ایران در برابر تحریم‌های استکبار جهانی
مشخصات نشر	:	تهران: دانشگاه عالی دفاع ملی، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	:	۴۸۰ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۷۲۵۶-۳۶-۷ قیمت: ۱۸۰۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبای مختصر
یادداشت	:	فهرست‌نویسی کامل این اثر در نشانی http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است.
شناسه افزوده	:	دانشگاه عالی دفاع ملی. گروه مطالعات راهبردی
شماره کتابشناسی ملی	:	۳۷۷۵۷۴۴
کد پیگیری	:	۳۷۷۱۵۸۴

شناسنامه کتاب

نام کتاب:	الگوی اقتصاد مقاومتی جمهوری اسلامی ایران در برابر تحریم‌های استکبار جهانی
مؤلف:	دکتر اله‌مراد سیف؛ با مشارکت دانش‌آموختگان مدیریت راهبردی نظامی دانشگاه عالی دفاع ملی
ویراستاری ادبی:	سید مجتبی حسینی دولت‌آبادی
طراح جلد:	مرتضی محمدی
حروف‌چینی و صفحه‌آرایی:	سید مجتبی حسینی دولت‌آبادی
نوبت و سال چاپ:	نوبت اول - زمستان ۱۳۹۳
شمارگان:	۵۰۰ جلد
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۷۲۵۶-۳۶-۷
قیمت:	ریال ۱۸۰۰۰۰
ناشر:	انتشارات دانشگاه عالی دفاع ملی (دعا)

نشانی:	تهران، ضلع شمالی بزرگراه شهید بابایی، بعد از اتوبان هنگام، دانشگاه عالی دفاع ملی
تلفن:	۲۲۹۷۰۳۴۳
دورنگار:	۲۲۹۷۰۳۲۷
آدرس پست الکترونیکی:	info@sndu.ac.ir

کلیه حقوق چاپ و نشر این کتاب برای دانشگاه عالی دفاع ملی محفوظ است.

فهرست مطالب

.....	دیاچه	۵
.....	بخش اول: مبانی نظری و تجربیات اقتصاد مقاومتی	۱۳
.....	گفتار اول: ادبیات نظری اقتصاد مقاومتی و تحریم اقتصادی	۱۴
.....	گفتار دوم: تجربیات اقتصاد مقاومتی	۱۴۷
.....	گفتار سوم: ظرفیت‌های اقتصادی ج.ا.ا.	۱۷۹
.....	گفتار چهارم: آسیب‌شناسی ساختار اقتصاد ملی و عملکرد اقتصادی	۲۰۶
.....	گفتار پنجم: ملاحظات امنیت ملی حاکم بر اقتصاد ج.ا.ا.	۲۵۷
.....	گفتار ششم: ملاحظات امنیت ملی حاکم بر اقتصاد ج.ا.ا. ایران از نگاه مقام معظم رهبری	۲۶۸
.....	گفتار هفتم: اهداف، ظرفیت‌ها و آسیب‌های اقتصاد مقاومتی ج.ا.ا.	۲۷۷
.....	گفتار هشتم: چارچوب نظری و مفهومی	۲۸۱
.....	بخش دوم: اقتصاد ملی در برابر تحریم	۲۹۵
.....	گفتار نهم: تحریم و آسیب‌های اقتصاد ملی	۲۹۶
.....	گفتار دهم: تحریم و ظرفیت‌های اقتصاد ملی	۳۲۲
.....	گفتار یازدهم: اهداف اقتصاد مقاومتی ج.ا.ا.	۳۲۸
.....	گفتار دوازدهم: ارتباط ظرفیت‌ها، چالش‌ها و اهداف اقتصاد مقاومتی ج.ا.ا.	۳۳۴
.....	گفتار سیزدهم: ابعاد، مؤلفه‌ها و زیرمؤلفه‌های اقتصاد مقاومتی ج.ا.ا.	۴۲۳
.....	بخش سوم: الگوی اقتصاد مقاومتی جمهوری اسلامی ایران	۴۳۱
.....	گفتار چهاردهم: یافته‌ها و نتایج	۴۳۲
.....	منابع و مأخذ	۴۴۳

طلیحه سخن

آن چنان که از اسناد بالادستی و از جمله قانون اساسی بر می آید، نظام اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با نظام‌های اقتصادی متعارف در دیگر کشورها که اغلب، ارزش‌ها و اصول حاکم بر «نظام اقتصاد آزاد» را پذیرفته‌اند تفاوت ماهوی و اساسی دارد. در نظام اقتصاد آزاد (یا به تعبیر دیگر اقتصاد متعارف) هدف کلی، تأمین «کارایی» و یا حداکثر رفاه، و ابزار آن نیز رقابت و فعالیت آزاد بازارها در اقتصاد و نقش محدود دولت تعریف شده است. در چنین مکتب فکری چندان مهم نیست که رفاه حداکثری چگونه و توسط چه کسانی تولید می‌شود و توزیع آن چگونه خواهد بود.

در مقابل، نظام اقتصادی تعریف شده در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران نظامی آرمان‌گرا و ارزش‌مدار بوده که هم در اهداف و هم در ابزارها با سایر نظام‌های اقتصادی تفاوت ماهوی دارد. «اقتصاد مقاومتی» که از جانب مقام معظم رهبری ^{علیه السلام} به عنوان یک علاج برای مشکلات اقتصادی جمهوری اسلامی ایران مطرح شده است در واقع تبلور همان آرمان‌ها و اهدافی است که رد پای روشن آن در قانون اساسی و نیز فرمایشات امام راحل ^{علیه السلام} پیدا و آشکار است. اگرچه در عصر حاضر به دلیل جهانی شدن اقتصاد از یک سو، و وجود تکانه‌های مختلف در اقتصاد جهانی که اثرگذار بر زندگی اقتصادی همه کشورهای جهان است از سوی دیگر، همه کشورها به مقاوم‌سازی اقتصادی توجه نموده‌اند و شاخص‌های سنجش مقاومت و تاب‌آوری در کنار شاخص‌های توسعه انسانی و توسعه پایدار در مجامع جهانی مانند مجمع جهانی اقتصاد و بانک جهانی برای رتبه‌بندی سالیانه کشورها مورد استفاده قرار می‌گیرد، لیکن جمهوری اسلامی ایران که علاوه بر تکانه‌های عمومی اقتصاد جهانی با مشکلات و تهدیدات و مخاطرات سیاست ساخته نظام سلطه درگیر است، به دلایل مضاعفی نیازمند مقاوم‌سازی ساخت و بنیان اقتصاد خود می‌باشد و در این جهت الگوی خاص و ویژه خود را نیز خواهد داشت.

برگزاری کنگره ملی اقتصاد مقاومتی فرصت مغتنمی بود که همفکری نخبگان در تصویرسازی درست از اقتصاد مقاومتی جمهوری اسلامی ایران صورت پذیرد. نتایج این کنگره نشان داد که چشم‌انداز اقتصاد مقاومتی جمهوری اسلامی ایران دارای ویژگی‌های زیر است:

- اقتصادی برخوردار از نظریه بومی مبتنی بر گفتمان ولایت فقیه و دارای نقشه راه روشن برای آینده، متناسب با ظرفیت‌های نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران.

- اقتصادی عدالت محور بر پایه بنیان‌های اخلاقی و متکی به روحیه خودباوری ملی و سرمایه‌های معنوی نظام اسلامی.
- اقتصادی توانمند و پایدار، متکی به ارزش‌ها و حمایت‌کننده از آرمان‌ها که پایگاهی مستحکم برای حرکت بالنده، رشد پاینده و انقلابی نظام اسلامی است.
- اقتصادی مکتبی و الهام‌بخش که با نوآوری و پویایی در تبدیل منابع و ظرفیت‌ها به قابلیت‌های راهبردی، رشد پویای اقتصادی عدالت محور و استحکام پایدار ساخت درونی قدرت نظام اسلامی را بازتولید می‌کند.
- اقتصادی با پویایی لازم برای پاسخ به نیازهای مشروع حال و آینده ملت و نظام اسلامی و با ویژگی مقاومت پیش‌دستانه و توانایی واکنش سریع و هوشمند به مخاطرات و تهدیدات اقتصادی.
- اقتصادی برخوردار از استحکام درونی با قابلیت ترمیم‌پذیری سریع در مواجهه با آثار تکانه‌های اقتصادی ناشی از رویدادها و تغییرات محیطی، در جهت تحقق اهداف اقتصادی نظام اسلامی.
- اقتصادی حامی محرومان و توده‌های مردم مستضعف، به‌عنوان حامیان اصلی انقلاب و پشتیبان حامیان انقلاب اسلامی در جهان برای تداوم مقاومت آنان در برابر استکبار جهانی.

دکتر اله مراد سیف

دبیر علمی محور راهبردی کنگره ملی
اقتصاد مقاومتی